

Kaynak

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

441 — Onuncu hicret asrında
Balıkesire ait üç vesika	449 — Koca Tepenin Beş atlısı
[Ulusal Roman]
443 — Kalem	453 — Yağcılar ve Savaştepe
Manileri
445 — Reşit Bey Hastanesi	455 — Ata Sözleri
447 — Kırkından sonra	

5 İNCİ YIL SAYI:67

19 AĞUSTOS 938

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Paşınar	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Denizli	İnanç	»
Elaziz	Altan	»
Emînönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi	»
	Haberleri	
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ön	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Konya	Konya	Aylık
Manisa	Gediz	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâ	»
Muğla	Muğla	»
Niksar	Ölker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»

Onuncu Hicret Asrında Balıkesire Ait Üç Vesika

Vesika: 1

Balıkesirde Salâhaddin mahallesinden Ahmet isminde bir adamın Kıbrıs sür-gün edilmesi hakkında:

Balıkesir Kadısına Hükümki:

Hâliya Balıkesirî âyanı Süddei saadet-i me mahzar sunup nefsi Balıkesirde Salâhattin mahallesinde sakin olup hile ve huda ve şirret ve şaka tezvir ve telbise süluk eden Samsunî oğlu demekle maruf Ahmet nam kimesne mukaddema mahkemede naip olup müslümanlara zulüm ve teaddisinin nihayeti olmamağın niyabetten ref olunup Hukukunas aliverilmek için iki defa hüküm varit olup umumen teftiş olundukta niçe hukukunas ve fitne fesadı sabit olup tafsilen ahvali arz olundukta memlekette defolunmak ferman olunup emri şerif gelüp vasil olunceye dek gaybubet edip gitmiş iken yine gelüp mahkemede katip olup evvelkinden ziyade memlekete ihtilâl verüp ve kasabai mezburenin vaki olan mahlûl cihetlerin kenduye arzettirip bu makule şahsın imametî ve hitabeti caiz değildir. Azli lâzımdır. Deyü müftiyül zamandan fetvayı şerif ibraz olunmağla kitabetten ferağat edüp lâkin yine hile ve hudadan hali olmayup rişvet tariki ile fukaradan aldığı hukuku ashabına virmeyp ve tariki amdan hav-lusu içine yer alup yevmen feyeve-men zulmü mütezayittir deyü bildirdikleri ecil-

den buyurnum ki vusul buldukta bu hususu, husamâ muvacehasinde evkat vechile hak üzre gergi gibi teftiş ve tafahhus eyleyüp göresin. Şöyleki kazıyye arz olunduğu gibi ise şerile ol vechile zulüm ve teaddi eylediği sabit ve zahir ola. Mezburu evi ve barki ile Kıbrıs sürdürüp ol yerden alâkasını kat edüp kimesneye zulüm ve teaddi ettirmeyesin ve ne vechile tedarik eylediğün arz eylesin.

Mezkûr Kalada vaiz âhara verildi.

Fi. 6 Safer 980

Mühimme 19 - S. (132)

Vesika: 2

Ehli fesadın ve sohtaların tenkili hakkında

Karasi beyine hükümki:

Bundan akdem sana emri şerifim gönderilip sancağın sipahilerile donanmai hümayunuma gelmek emrim olmuş idi. Halâ o taraflarda sohta ve bazı ehli fesat zuhur edip onun gibilerin defî için sen sancağın muhafazasında kalmak lâzım olmağın buyurdumki: Sancağının zuamâ ve erbabı tımarını mürettep ve mükemmel yat ve yaraklarile sancağının alay beyisine koşup donanmai hümayunuma girmek için memur olduğun mahalle gönderip sancağının ve ol tarafın hıfz ve harasetinde kalup zuhur eden ehli fesadı tedib edüp dahî adamlarım ve il erile üzerlerine va-

rup gergi gibi haklarından gelmekte en-
vai ihtimamın vücade getüresin.

Ve şol il erleri ve gayriki hırsız ve
haramı zahir oldukda alelfevr ittifaken
yaraklarile sana muavenet için gelmeyüp
ehli fesada müfit olmayalar. Anın gibileri
arzu hal edesinki gergi gibi tedarikleri
görüle

Sene 981 Fi. 22 Zilkade mühimme 21 - 245

Vesika: 3

Karasi sancağında Sunkur ve Korkut
köylerinden alınan bazı kanunsuz
vergilerin kaldırılması hakkında

Defteri Hakani kâtiplerinden olup Ka-
rasi muharriri Mustafaya hükümki:

Halâ süddei saadetimde mühürlü kazaya
defterin gönderüp Karasi sancağında Sun-
kur ve Korkut namı karyelerde herkim
ziraat ederse sipahiye öşür ve rüsumun
verdiklerinden, sonra ne miktar tohum
ekilürse nısıf miri için alnup amma defa-
tiri kadimede olmayüp halen tahrir için
verilen defteri atıkde sonradan ihdas ol-
muştur Deyü mukayyet bulunup meşru
olmaduğun ve Has Karyelerde cariye adı-

na der tezviç eden Kimesnelerden hizmeti
cariye deyü hallerine göre kırk veyahut
elli akçe haraç verirler. Cariye fevt olsa
ol haraç kesilir. Deyü defteri atıkde kayıt
olunmağla bir raiyet kızını çıkarumlu ol-
dukta velisi gibi mültezim ve amil dahi
ağırlık almayince izin verilmeyüp ve nice
kızlar haraçlıdır deyü alınmayüp kalduğu
ve livai mezburda sipahilerin mukim rai-
yetlerin himayeten avarızı divaniyeden
muaf eylemek için hizmet için hizmet mü-
sellem deyü miriye otuzar akçe resim
kaydettirüp ol otuz akçe resim çifte be-
del olmayüp asla yeri olmayanlardan on
iki akçe resim benak ekinlü benak on
altı veya on sekiz akçe alnup avarız be-
deli on iki akçe kalduğun ve ağniya ava-
rızın fukara çekmek ve on iki akçe için
bir raiyet sipahisinden ihraç olunmak lâ-
zım geldüğün ilâm eyledüğün ecilden zi-
kir olunan bitatlar külliyen ref olunmak
emredüp buyurdumki: Vusul buldukta em-
rim üzere zikir olunan bitatları ref eyle-
yüp defteri cedide kayıt eylemiyesin.

Fi. 981

Mühimme: 22, S. 110

Memleket mecmuaları:

KALEM

BAHA DÜRDER

Nasıl, memlekette çıkan her kitabı,
mecnua ve gazetelerin bibliyografya sü-
tunlarında arıyor ve onlar hakkında ma-
lûmat edinmeğe kalkıyorsak; memleketi-
mizin içinde, muhtelif şekil ve fikriyatta
çıkan mecmualar hakkında da böyle ma-
lûmata sahip olmamız, onlardan edeceğimiz
istifade bakımından ehemmiyeti haiz-
dir. İşte ben bu seri makalelerimle mem-
leket dahilindeki, tetkike değer mecmua-
ları gözden geçireceğim.

Türk mecmuacılığında serveti Funun,
Yeni Mecmua, Hayat, Türk Yurdu gibi
isimlerini gazetecilik tarihimize şerefle
yazdırmış mecmuaların ölçüsünde ve ehem-
miyetindeki Dergâhı; Haşim, Yahya Ke-
mal, Yakup Kadri gibi fikirce birbirlerin-
den ayrı üstadları darıltmadan çıkaran,
edebiyat tarihçemiz Mustafa Nihadın Kalem
isimli mecmuası, bu 'ayın' onbeşinde birin-
ci cildini tamamlamış bulunuyor.

Bizim memleketimizde iki günlük dedi-
kodu ve şehvet edebiyatına yer vermeden
yaşayan mecmuaların devam edemeyeceği
katiyetle söylendiği bir zamanda, böyle
bir mecmuayı, hem de hiç bir yerden yar-
dım görmeden çıkarmağa kalkışmak, her
halde bunları pek alâ bilen messisin söy-
liyecek şeylerinin çok olduğuna ve bu sa-
hadada çalışmanın bir mecburiyet haline
geldiğine delâlet eder.

Çok uzun ömürlü olmasını istediğimiz
(Kalem) in hangi ihtiyaçlara cevap verdi-
ği bence herkes tarafından anlaşılması, bu
gün için lâzım olan bir şeydir. İşte bunun

için ben bu mecmuanın karakterini teba-
rüz ettireceğim. Evvelâ, bildiğimiz kelli
felli başlı mecmuaların şeklinde olmadı-
ğı ve sahife numaralarının tevali ettiği bi-
ze anlatıyorki ilerine birbirile alâkadar
ve birbirini tamamlayan yazılar bir araya
gelince kitap karakterini alacak. Nete-
kim altı numralık birinci cildin, bu sözü-
mü ispata kâfi geleceği kanaatindeyim.
Esasen, başlıksız ve ön sözsüz ilk nusha da
manaca buna delâlet ediyordu.

Şimdi önümde duran bu altı nushalık
birinci cildi karıştırıyorum:

Baştan nihayete kadar Orta Okul Öğ-
retmenleri ile, ileri bir edebiyat ve sanat
düşünüşüne malik herkesin isteklerine ce-
vap teşkil edecek olan bu didaktik mec-
mua, Mustafa Nihadın kendi usulile çık-
arılması olduğunu çarçabuk belli ediyor.

Mustafa Nihadın metodu diyince: Mu-
hakkak sözden ve hükümden evvel o hük-
mü meydana çıkaracak metni araştırmak
akla gelmelidir. Netekim cildin son num-
rasında tamamlanan Tezerin sadeleştirilmiş
ve nesre tahvil edilerek herkesin anlaya-
cağı bir şekle sokulmuş şekle tefrika
edilmeside, bu eser ve Abdülhak hamit hak-
da söylenecek sözlerin bulunduğu delâlet
eder. (Ülkü) de Nahit Sırrının İnsanda
Şerif Hulisinin bu hususu göz önünde tut-
madan bu sadeleştirme işine itiraz etme-
leri, mecmuanın bu metoda uygun olup
olmadığını kavrayamamalarından doğmuş
bir yanlışlıktır. Edebiyat telâkkisi ve fik-
ri üzerinde uzun bir tetkik hazırladığı
ilân edilen Ahmet Kutsi Tecerin makale-
sini neşretmeden evvel; bu fikrin geçirdi-
ği istihaleleri göstermek için Nabi zade
Nazımın eski, fakat çok entresan maka-

leleri de bu maksatla neşredilmiştir Sanı-
yorum. Mecmuanın karakterini gösteren
bu fikrimi tevsik edilmek için buna misal
olacak diğer yazıları da göz önünde bulun-
durmak istiyorum.

Mecmuanın dört nüshasında, Zolanın
bir çok tenkit makalelerinden; halen bu
gün bile kıymet ve hükümlerini kaybet-
memiş olanlarından dört tanesinin ter-
cüme olarak verilmesi, bizim memleket-
te tenkit hakkında fikir uyandırmak işini
üzerine almaktan başka bir gayeye ma-
tuf olmasa gerektir. Lisan bilmiyenlerimi-
zin her hangi bir romanı ve romancıyı
tetkik ve tenkit edebilmesi için dört ma-
kalede olanları öğrenmesi fideden hali
değildir.

Mecmualarda iki kısım kitap tetkiki
göze çarpmaktadır. Birincisi yazarların
memlekette tercüme edilen diğer kitapla-
rından haber vermek gayesini gözetmiş,
diğeri de - Mesut Kemal - yazıları gi-
bi eserlerin derin düşünen bir insanın
üverindeki tesirlerini izah etmiş bu iki
tarz kitap tetkiki okunacak kitaplar hak-
kında en biteraf hükümlere insani sürük-
lemesi bakımından ehemmiyetlidir.

Dikkat edersek; Mecmuadaki seri ma-
kaleleler arasında, talim ve terbiye üyele-
rinden doktor Halil Fikret Kanatın (çocu-
ğun irade terbiyesi) başlıklı yazılarının
çok yerinde birer ikaz mahiyetinde oldu-
ğunu çarçabuk anlarız. Herkesin haz-

medebileceği bir lisanla ortaya konmuş
meseleler, bu künün çocuk yetiştiren ana
ve babaların amentüsünü teşkil edeceği
kanaatindeyim.

Her nüshası 48 büyük sayfeden iba-
ret olan bu altı nüshalık cildin yazıların-
dan en mühümünü; (Şiir) ve (Halk edebi-
yatı) telekkileri hakkında cidden emek
mahsulü olduğu aşikâr bulunan Ahmet
Kutsi Tecerin iki ve Mustafa Nihadın Tür-
kiyede çıkmış bütün kaynaklardan isti-
fade ederek hazırladığı (Ebuzziya) seri maka-
lelerini teşkil ediyor. İkinci yazıyı sırf
bir tenkitcisinin mevcut vesikalardan isti-
fada ederek ve hiç bir hüküm vermeden
nasıl hazırlanmış aldığını gösteriyorki
bundan Avrupai bir kafa ile, hiç bir tena-
küse düşmeden bütün muahazeleri nasıl
ilk bakışta ağır ve her cins kari tatmin
etmiyecek gibi görünen bu mecma meto-
du kavradıktan sonra insana daha yakın
görülebiliyor.

Fazla lafsilâta girmekten içindeki bütün
yazıları birer birer elemekten ne çıkar.
Her verilen vesika ve makalenin muhak-
kak bir işe yarayacağını kariler bu izah-
tan evvel de pek alâ anlamışlardır. Nete-
kim buna (evvelâ izahlar yapılmahydı, son-
ra metne geçmeliydi) tarzında itiraz eden-
lerde bu metodun hususiyetinin farkına
varmışlardır. Gelecek yazıları: İnsan,
varlık fikir hareketleri üzerinde olacak.

Geçen Sayıdan Devam:

Reşit Bey Hastanesi

Abdi AĞABEYOĞLU

tarafından bazı yardımlar yapılıyor. O va-
kitler Osmanlı bankası ikinci direktörü
tarafından hastahane merdivenlerine demir
parmaklık yaptırılarak yardım ediliyor.

Operatör bay Cemilin İzmirde ödevini
nakletmesiyle yerine operatör bay Mustafa
Şevki 8-9-340 tarihinde atanıyor. (5)

Eczacı bay Süleymanın ölmesiyle yerine
eczacı bay Hüseyin Hilmi (6) Yargen ata-
nıyor. Nihayet 341 yılı haziranında baş-
tabip bay Ekrem Tok, o vakit yeni kurulan
Adana Sıtma mücadele heyeti başkan-
lığına atanıyor. Balıkesirde kaldığı müd-
detçe büyük hizmetlerde bulunan sayın
arkadaşımız unutulmaz hatıralarla aramı-
dan ayrılıyor.

11-11-338 den 30-6-341 tarihine
kadar Hastaneyi idare eden bay Ekrem
Tokun yerine baş tabip lik ve dahiliye
mutahassısı ve bakteriyolog olarak Ayva-
lık hükümet tabibi bay Seyfettin Feyzi (7)

1-7-341 tarihinde atanıyor. Hasta-
neyi beş yıl idareeden bu arkadaş zama-
nında hastane gittikçe büyümüş ve umu-
mi meclis hastane için ne istenilmişse ver-
miştir. Tedavi ve rontken için ye-
niden 20-25 bin lira sarfile o vaktin
gerek son modeli teşhis ve tedavi kısımla-
rını ihtiva eden bir makine alınmış ultra-
viyole ve diyatermi ilâve edilmiştir. Bu
laboratuara mutahassıs doktor Tarık te-
mel 30-9-928 tarihinde getirilmiştir.
(1) Göz servisi daha çok tekemmül et-

[5] Şimdi Haydar paşa numune hastanesinde
eczacıdır.

(6) Ölmüştür.

[7] Şimdi İstanbul sıtma mücadele heyeti
başkanıdır.

[1] Şimdi cerrah paşa hastanesi rontken
uzmanıdır.

tirilerek yeni aletler alınmış ve doktor
Müft Halis 20-7-927 tarihinde bu ser-
vise atanmıştır. (2)

O vakte kadar hastane petrol lamba-
lariyle tenvir edilmekte idi. Hem rontken
laboratuari ihtiyacını karşılamak hemde
hastahaneyi tenvir etmek üzere akimula-
tör tesisatı ile beraber bir elektrik tesisa-
tı yapılmıştır.

Yine o vakte kadar sobalarla ısıtılan
hastaneye kalorifer tesisatı yapılmıştır.
Hastaneye muşamma düşenmiş, ahşap kı-
sımları yağlı boya ile boyanmıştır.

Yeniden asri bir mutbak ve çamaşır-
hane ütü dairesi yapılmıştır. Bu suretle
hastane artık tamamen konforu havi bir
müessese haline gelmiştir.

Operatör Mustafa Şevkinin 30-11-341
tarihinde ölümü üzerine hastane operatör
lûğüne doktor Ali Rıza [3] 16-12-341
de atanmıştır. Ayrıca bir kulak servisi
açılarak askeri hastane kulak mutahas-
sısı doktor Ziya Nakittin [4] ilâve olarak
12-8-928 tarihinde atanmıştır. Bu su-
retle hastanenin doktor sayısı beşe çık-
arılmıştır.

Bütün servisleri tekemmül ettirilen
ve konforu arttırılan hastanenin kodrosu
umumi meclis tarafından 80 yatağa çık-
arılmıştır. Aynı zamanda entani hastalıklar
için merkez pavyonunun cenubuna ayrıca
birde kadın ve erkek kısımlarını ayrı ay-
rı banyo ve helaları havi yeni bir pavyon
yapılmıştır.

Eczahane, ameliyathane ve bakteryo-
loji laboratuvarına yeniden aletler alınarak

[2] Şimdi Zonguldak maden hastanesi
göz hastalıklar uzmanıdır.

[3] Şimdi İstanbulda serbest doktordur.

[4] Şimdi Ordu sayıladır.

bir derece daha tekemmül ettirilmiştir.

Hastane işlerinin artması dolaysile gidip gelme vasıtası olarak araba yerine 927 yılında bir otomobil alınmıştır.

Eczacı Hüseyin Hilmi Nasırın ayrılması yerine eczacı bay Zühtü 1 - 9 - 341 tarihinde atanmıştır. Bay Zühtünün yerine bay Ömer Lütfü 5-1- 927 tarihinde atanmıştır.

Bay Seyfettin Feyzi zamanında, hastanenin bu derece tekemmülü için kadışinas umumî meclis azaları ve valilerden bay Mümtâz Bay Salim Özdemir çok çalışmışlar ve ortaya memleketin o vakitki ihtiyacını tamamen karşılayacak bir şekilde ve cidden mükemmel bir müessese çıkarmışlardır.

Bay Seyfettin Feyzi memlekete bu kadar güzel hizmette bulunduktan sonra Antalya sıtma mücadele heyeti başkanlığına atanarak 24 - 8 - 929 da aramızdan ayrılmıştır. Temmuz 341 den 24 8-929 tarihine kadar hastaneyi idare ettikten sonra ayrılan Seyfettinin yerine hastanenin operatörü bulunan doktor Ali Rıza Tezel 10 - 12 - 929 tarihinde baş tabipliğe atanmıştır.

Bay Ali Rıza Tezel hastaneyi yedi yıla yakın bir zaman idare ederek bir derece daha tekemmül ettirmiştir.

Umumî meclis hastane bütçesini elli bin liraya kadar yükseltmiş ve bütün istenenleri vermiştir.

Doktor Seyfettinden açılan dahiliye mutahassışlığına ve bakteryologluğuna doktor Raif Demiralp 23-12-929 da atanmıştır.

Hastane kodrosunda ikinci bir eczacı kimyakerlik açılarak bay Abdi Ağabeyoğlu 30 - 6 - - 930 da atanmıştır. O vakta kadar ilâve olarak idare olunan kulak servisine bay doktor Kâmil Seslioğlu 4-12 930 da atanmıştır. Bu suretle hastane kadrosu daha genişlemiş ve doktor

sayısı altıya çıkarılmıştır. 933 te göz servisi kaldırılmış fakat 934 te yeniden kurulan bu servise 21-7 934 de doktor İhsan Oskay atanmıştır.

Rontken mutahassısı doktor Tarik Temelin Parise tahsile gitmesi üzerine yerine 24 2-930 da doktor Nazmi [1] atanmıştır. Bu arkadaşında İstanbul cerrah paşa hastanesine atanmasıyla yerine doktor Salahattin Karay 26-2 936 da atanmıştır. Cilt ve zührevi hastalıklar mutahassısı doktor bay Mehmet Ali Aksoyun İstanbul Haseki kadınlar hastanesine atanmasıyla yerine doktor bay Ekrem Baysan 28 1- 936 da atanmıştır. 935 yılında kadroya bir bakteryolog tahsisatı konulmuşsa bu ödevde bir buçuk sene kimse atanmamıştır.

Yine 935 de bir asistanlık tahsisatı bütçeye konulduğu halde bu ödevde kimse atanmamıştır.

Balıkesirde bir doğum ve çocuk bakım evinin açılması vekâletçe kararlaştırıldıktan sonra mezkûr evi korumak üzere baş hekimliğine ve doğum mutahassışlığına atanan doktor bay Halit Üzelde 931 temmuz tarihinden mart 933 tarihine kadar hastanemizde muvakkaten çalışmıştır.

Kadro cihetinden bu kadar genişliyen hastane bir taraftan da materyel cihetinden tekemmül etmiş ve asrileşmiştir.

Bir kerre yatak kadrosu 95 şeye çıkarılmış ve yeni inşaatla hastane genişletilmiştir. Mutbak ve çamaşırhane üzerine memur ve müstahdemler için bir yatakhaneye yaptırılmıştır. Ayrıca bir anbar ve yemekhane ile merkez pavyonuna iki banyo ve 6 halâ yaptırılmıştır. Hastahanesinin çevre duvarları ve parmaklıkları yapıldığı gibi muayene için gelenlerin oturması için bir bina yaptırılmıştır.

Hastanenin lağimleri ta şehir lağımlarına kadar uzatılarak bin beşyüz metre uzunluğunda lağım yapılmıştır.

Kirkından Sonra

Hikmet Turhan DAĞLIOĞLU

Bakkalların Ali Rıza efendi tam yirmi yıl gurbetlerde dolaşdıktan sonra memleketine dönmüştü.

Yakışıklı bir delikanlı olarak ayrıldığı memleketine saçları ağarmış, Dünyaya küsmüş bir halde gelmişti. Bunun içindir ki ilkin kasabada kimse kendisini tanıyamamış yeni gelmiş her hangi bir işyar sanmıştı. Bekârlıkta canına tak ettiği için Erzurum taraflarında bulunurken evlenmişti. Maşaallah bir üç değil tam altı çocuğu olmuştu. Bütün hısım akrabası Ali Rızaya yirmi yılın verdiği hasret sevgisi ile sarılmışlardı. Ona her biri bir akşam ziyafet veriyor. Ablaları her gece ona-

— Hey Ali Rıza,

Seni dünya gözüyle gördük ya rabbi-mize bin şükürler olsun, senin buraya geleceğini ummayorduk diyorlar ve ağlayarak ona sarılıyorlardı. Öyle ya bu dile kolay, ortada yirmi yıllık bir gurbetten sonra gelen bir kardeş vardı.

Ablalarının Ali Rızaya olan sevgisi öyle üç beş günde bitecek sevgilerden değildi kadınlar sevgilerini kendisine yalnız kuru lâfla değil her surette gösteriyorlardı. Birisi ona kiracıyı çıkararak evini vermiş, dul kalmış başka bir ablası ölümlük dirimlik parası deye biriktirdiği yüz liralık bir kaymayı vermiş. En büyük ablası da yağını, peynirini, ununu, tarhanasını, kışlık yakacağını verdikten sonra üstelik bir de hizmetçi gibi evinde hizmet etmiş saçını süpürge yapmıştı. Gelin hanım üzülmesin diye yalnız ablaları değil diğer bütün yakın akrabadan olan kadınlar evine gelerek bir kul köle gibi çalışıyorlar. Armağanlar taşıyorlardı. Ali Rıza ablalarının,

hısım akrabalarının kendisine gösterdikleri bu saygıdan ötürü çok seviniyor ve ikide birde bir karısına:

— Gördün mü beni ablalarım akrabalarım ne kadar çok seviyorlar.

Ben sana Erzurumda bunları derdim de inanmazdın diyordu. Fakat karısı her nedense bir türlü görümcelerine ısınamamıştı. Hele kocasının akrabalarına daha soğuk davranıyor. Çocuklarıyla oyna-mağa gelen akraba çocuklarını kovuyordu. Memlekete geldiklerinin haftası idi. Bir akşam üstü hısım akraba toplanmış sofrada yemek yiyorlardı. Ortada hiçbir sebep yokken karısı birden bire kızarak sofradan kalkmıştı. Kocasının, sofraya tekrar gelmesi için ricalarını yalvarışlarını kabul etmemiş gelmemde gelmem diye inad etmişti. Çok gün görmüş tecrübeli bir kadın olan büyük abla gelinin gelmediğini görünce yanına gitmiş ve ona:

— Kızım yemekten ne diye kalkıp bu raya geldin?

Hısım akraba konu komşu adama ne derler? Haydi yemeğe derdin ne ise herkes gittikten sonra bana söyle demişti. Fakat gelin hanım yumuşayacağı yerde bu sözlere daha çok içerlemiş ve:

— Benden ne istiyorsunuz? Artık elinizden illâllâh.. Yaptıklarınız canıma taketti kocam beni meğerse arı kovanının içine sokmuş! Kacamı yiyip bitirdiniz kocamı elimden alıyorsunuz diye bağırmağa başlamıştı.

Büyük abla bir zaman « Acaba delirdi mi diye gelinin yüzüne baktı ve sonra

— Bu nasıl söz böyle? Kocanı elinden kim alıyormuş? Kocanı kim yiyip bi-

tiriyormuş? Söylediğin bu sözlerin nereye varacağını düşünmüyorsun?.

Büyük abla sofraya başına titreye titreye gelmiş herkesi bir neşesizlik sarmıştı.

Ali Rıza ablasına ne oluyor? Ne olmuş Nadide nerede diye sordu.

Ablası:

— Biraz başı ağrıyormuşta yukarı yatak odasına çıkmış dedi. İşte o günden beri Ali Rızanın karısı huysuzlaştıkça huysuzlaşmış evin tadı tuzu kaçmıştı. Bunu gören hısım akraba konu komşu evlerine uğramaz olmuşlardı. Öyle ya hem fedâkârlık yap kul köle ol sonra birde ağız kokusu dinle buna ellâ em dediye katlanacaktı. Haftalar geçipde evine kimsenin gelmediğini gören gelin bu sefer kocasına:

Bak evimize kimsenin uğradığı varmı? Birde bana ablalarım şöyle böyle dersin. Ben altı çocuğun hakkından nasıl gelebilirim?

Ne yapıp yap anneni getir diye söylenmeğe başlamıştı.

Ali Rıza karısı böyle dedikçe sinirleniyor ve ona:

— Ablalarım akrabalarım buraya ne diye gelsinler.. Yaptıklarını ne çabuk unuttun?

El senin nazını çekermi ya? Diyerek onu tersliyordu. Bir iki ay sonra Ali Rıza efendi ağır bir hastalığa yakalanmıştı. Doktorlar kendisine İzmir'e gitmeyi tavsiye etmişlerdi. Eh İzmir'e gitmek fena bir şey olmayacaktı. Çünkü oradada bir ab-

lasının kızı vardı bu suretle yeğenini görmüş olacaktı.

İzmirdeki yeğeni buna bir dayı gibi değil bir baba gibi sarılmıştı. Yeğeni kocasının yardımı ile kendisini hastahaneye yerleştirdi. Ve iki günde bir hastaneye giderek yokladı. Ne isterse yaptı. Ne arzu ettiyse yerine getirdi:

Lâkin Ali Rızayı karısı buradada rahat bırakmamış, karlı bir kış günü ansızın sürü sepet çocuklarıyla beraber İzmir'e çıka gelmişti:

İyi olup hastahaneden çıkan adamcağızla üç gün geçmeden Kavgaya başlamıştı. Ali Rızanın yeğeni sinirli bir kadın olduğu halde yengesi ile çocuklarını memnun etmek için elinden gelen her şeyi yapıyor onlardan hiç bir şeyi esirgemeyordu. Yengesinin çocuklarına sevindirmek için kendi çocuklarını bile ihmal ettiği zamanlar oluyordu.

İzmir gibi bir yerde altı çocuklu bir aileyi bir ay misafir etmek herkesin kolay, kolay başaramayacağı bir işti: Böyle iken gine kocasına:

— Bize burada bakmayorlar yeğeninin çocukları çocuklarımla geçinmiyorlar Yeğenin bana yan yan bakıyor gibi ipe sapa gelmez şeyler söylüyordu fakat kocası:

— Yahu insaf et.. Altı çocuğumuzla bir aydan beri misafirleriyiz şurada bize iki para masraf yaptırmıyorlar, elini sıcağ sudan soğuk suya değdirmiyorlar, İstedğimiz gibi yiyip içiyoruz.

Atatürk Tarihinin Silinmez Yapraklarından:

Koca Tepenin Beş Atlısı...

(Ulusal Roman)

Yazan : Hüsamettin İŞİN

— 4 —

Aradan geçen günler, haftaları, haftalar ayları izled.. Bir araya gelen aylar, yıl oldu.. Yer, yer toplanan akıncılar alayları, alaylar, firkaları, firkalar orduları tamamladı.. Doğuda yoktan var olan bu ordular batıda duyulmağa başladı. İşte busıralarda düşman topçuları, Sakarya kıyılarını dövüyor, kızılca top sesleriyle inliyordu.

..

Geri döndü, bir asker tavrı takınarak sert bir sesle:

— Muhtar, dedi, haydi durma bütün köylüleri buraya çağır..

Muhtar kapıya doğru koştu. Köy korusuna seslendi. Ona bütün köylüleri çağırmasını söyledi. bir saat sonra irili, ufaklı, kadınlı, erkekli bütün köy halkı Velinin etrafına toplanmışlardı. Bütün gözler Veliye bakıyordu. Veli bu gün her zamankinden ziyade sevimli görünüyordu. O, Veliki şimdiye kadar kendilerinden kaçan bu adam bu gün neden?.. Bütün köylüleri başına toplamıştı. Ne istiyordu ve acaba ne diyecekti.

Bütün kalpler için, için çarpıyor. Bütün gözler parlıyordu. Veliye bakmayan, onu, doya, doya seyretmeyen kim vardı. Hiç..

Veli etrafına bir göz gezdirdi. Siyah bir aleve benzeyen gözleri enziyade genç köylüler üzerinde duruyordu. Bir aralık onları sayar gibi oldu. Sayışile genç kadınlara bakışı bir oldu. O anda gözleri yere indi onların hepsine içinden gelen bir sözle şunları söylüyordu:

«Arkadaşlar!.. Sizi niçin buraya topladım biliyormusunuz?.. En mukaddes bir vazifenizi yaptırmak için.. Bu mukaddes vazife o kadar temiz ve o kadar şerefli ki ben sizleri buraya toplamadan önce sizin namınıza, yaparlar, yapacaklardır diye söz verdim. Biliyorsunuz ki bizim başımızda bu gün bir padişah vardır. Bunun adı Vahdettindir. Bu adam İstanbul'da ki sarayında dört duvar arasında yaşar durur.. Birde bâbâli denen bir yer vardır ki orada da memleketi, vebu devleti idare eden nazırlar bulunur. Kiminiz baba nızı, kiminiz kardeşini, kiminiz nişanlısını kiminiz de oğlunu kurban verdiği harbi umumide mağlup ve perişan çıktığınıza kara bir mütareke ile İstanbul'u işgal eden düşmanlarımız. Bu seferde babâli hükûmetine zorla imzalattıkları bir müsahtit ile de güzel yurdumuzu parçalamaya karar verdiler.. Ve ilk olarak İzmir'e saldırdılar.. Bir çok kardeşlerinizi öldürdüler. Ve şimdiye anadolumuzun içine doğru yaka, yaka, kese biçer ilerleyiyorlar.. Böyle bir an karşısında ne yapılır?

Köylüler arasında, boşlukta dönen bir yumruk cevap verdi:

— Ne olacak beğüm.. giden döğüşecek..

İkinci bir ses alçakdan yükseldi:

— Halâ, duruyormuyuz..

Üçüncü bir ses kulaklarda acı, acı, öttü:

— Değil İzmir'i, bir karış toprak dahi vermeyiz..

Dördüncü bir ses Velinin kulaklarında

yandı, söndü:

— Canımızda, malımızda bu yurda kurban..

Beşinci bir ses hafiften duyuldu:

— E sahimi acab?

Veli bu son sözle tutuştu.. sesini yükselterek:

— E sahide sözmü dayı.. İzmirde Türk bayrağı kalmadı. Duşman sürüleri akın, akın, yurdumuza giriyor.. halâmi inanmıyorsunuz?

Bir köylü bağırdı:

— İnanmayanda kim?

Diğer bir köylü kara Hüsnîye haykırdı:

— Velî!.. Sen inanmıyonmu buna?

Dayı boynunu bükdü:

— İnandım, inanmaz mıyım hiç..

üçüncü bir köylü kara Hasibenin sözünü kesdi:

— Öyle ise sus.. susda Veli beği dinleyelim..

Sesler kesildi.. Veli tekrar sözüne devam etti..

«Anadolu ile İstanbulun arasında bu günden itibaren bir rabita kalmamıştır. İstanbul hükümetin verdiği mükattes yerleri biz alacağız.. Gerçi daha dün bir savaştan çıktık, belki yaralarımız bile daha kurumadı, amaneyapalım, göz, görede yurdumuzu duşmanlara veremeyiz ya.. ne olursa olsun hepimiz bir olarak doğuş meğe gideceğiz değil mi?

Bütün köylüler bir ağızdan haykırdılar:

— Hay.. Hay..

Veli cebinden bir kâğıt çıkardı. Gençlerin, eli silah tutanların adlarını yazmağa başladı. tam elli er yazıldı, şimdi sıra silah, ve erzak için para tedarikine kalmıştı. Veli cebinden ikinci bir kâğıt çıkararak en başına kendi adını yazdı. para toplama işi de kindi sonuna kadar devam etti ve akşam ezanına kadar da bütün işler yoluna girmişti..

On gün sonra köyün meydanından

kalkan elli adlı dolu dizgin şehire doğru gidiyorlardı, en, önlerinde başı kalpaklı omuzu silahlı, avari urbali, beli tabancalı Veli vardı, bu kalpak bu urbalar Veliye nede yaraşmıştı.

Veli bir taraftan atını sürüyor, diğer taraftan da kalbinde yaşıyan Gülsümün aşkile için, için, yanıyordu bir aralık yanına yanaşan Ahmede gözü ilişti, hatırına gelen bir şey onu irkiltti, kırın yularından çekerek gerilendi. Ahmetle yan, yana geldi:

— Ahmet!.. ne düşünüyorsun? dedi.

Ahmet daldığı düşüncelerden birden b re ayrılarak:

— Bir şey mi diyorsun Veli bey?..

— Çok dalgın sında.

— Ben mi?

— Evet sen..

Ahmet kızardı. Veliye verecek bir cevap bulamıyordu. Fakat onun bu soruşunda karşılıksız bırakmak hiçte istemedi, yutkundu:

— Birşey düşündüğüm yok Veli bey..

Veli alayla:

— Hele.. Hele..

— İnanki birşey düşünmüyorum..

Veli etrafına bakındı.. Ahmede daha sokuldu.. Yavaş bir sesle:

— Ahmet anlamıyorum sanma.. dedi.. Gülsümü düşünüyorsun.. Size hemen bir düğün yapmak isterdim. ne yapalım ki taliin eyi gitmedi.. Ne ise tanı büyüktür. Kısmet olurda zaferi kazanır. sağ olarak eğer dönersen ozaman düğününü yaparız.

Ahmedin gözleri dolukur gibi oldu. Velinin bu içten taşan sözleri onu hem sevindirmiş ve hemde müteesir etmişti. Ahmette Velinin Gülsümü delicesine sevdiğini biliyordu.. Ah, bu kıskançlık, ah bu insanın içini, erim, erim, eriten alet ne kötü, vene acı bir şeydi..

Köy kızları içinde Gülsüm kadar ağ-

layan, onun kadar sızlıyan hemen yok gibi idi.. Gülsüm günler varki iki boşluk içinde duruyordu Ahmetin gidişinden ziyade Velinin köyden uzaklaşışı onda umulmaz yaralar, bereler bırakmıştı..

Veli.. bu adam, bu kara adam, ne temiz ak kalpli bir adamdı.. Gülsüm Veliye nede çok seviyordu, daha düne kadar, Alinin ölümüne kadar bir yilandan ürker gibi Veliden kaçan Gülsüm, bugün onu görmeden, onun çil gözlerinin yaşardığını hissetmeden nasıl yaşayacaktı. Koca Veli sanki köyün direği idi.

Gülsüm, Ahmetle, Veliyi bazan yan, yana getirerek mükayese ederdi.. güzel, gülbüz, genç Ahmet.. Çirkin, zayıf, yaşlı Veli.. Fakat yaptığı mükayeseler, hesaplar bir türlü Veliye olan bağlılığını bir türlü çözemiyordu. Velide Ahmetin güzelliğine, gülbüzlüğüne, gençliğine bedel öyle temiz ve şefkat dolu bir kalp, insana itimat veren olgun bir cehre vardıki, bu yüzden Ahmet. Velinin önünde çok küçük kalıyordu. ne mert, bir adamdı Veli..

Aradan geçen günler, haftaları, haftalar ayları izledi.. bir araya gelen aylar, yıl oldu.. yer, yer, toplanan akıncılar, alayları, firkalar orduları tamamladı. doğuda yoktan var olan bu ordular, batıda duyulmağa başladı. İşte bu sıralarda duşman topocuları Sakarya kıyılarını döğüyor Kızılca top sesleriyle inleyordu..

— Anal.. Anal..

Ayşe kadın çömeldiği ocağın başından kalktı Bir iki adım atarak Gülsümün önünde durdu:

— Ne var Gülsüm?..

— Duyuyormusun?

— Neyi?

— Topseslerini.

Ayşe kadın dinlemeğe başladı. Fençereye doğru ilerledi.. Kapunun kırılırcasına vuruluşu zavallı kadını yerinde duraklattı.

bir an olduğu yerde kaldı.. sonra gözlerini Gülsüme çevirdi.. Birden fırlayan Gülsüm anasına sarıldı:

Açmal.. ana!.. duşman olmasın..

Kapu daha hızlı vuruluyordu.. Güm, Güm.. Güm..

Ana, kız kapıya doğru bir kaç adım daha attılar. Acı bir ses kapunun eşiğinden duyuluyordu:

«Açsanıza.. Açsanıza.. duymıyormusun Ayşe!.. Kızım Gülsüm açsana!..» ana kız bir birlerine baktılar, bu sesi tanıyamadılar.. Bu öyle bir sestiki.. onlara hem yakın, hem uzak..

Gülsüm anasını iterek kapının arkasına geldi, haykırdı:

— Kim o?

— Kim olacak.. Benim.. Ben..

— Sen kimsin?

— Alla. Alla. Sesimide mi unuttunuz, kızım, benim.. Ben..

Baba!.. Sen misin?

Nuri dedenin sesi gittikçe acılaşıyor yumruklarile kapiyi sarsıyordu:

— Benimya.. Açsana kızım!..

Kapı ardına kadar açıldı.. Nuri dede sarsıla, sarsıla içeri daldı.. Heycan ve korku içinde bağııyordu:

— Haydi, durmayın.. Bir lokma ekmek birer kat çamaşır alın!.. Köyden çıkın.. Köyümüze duşman giriyor.. Top seslerini duymıyormusunuz?.. Haydi, alık, alık, bakınmayın.. Köyde bizden başka kalan olmadı..

Ne yapacağını, ne ideceğini, şaşırان Ayşe kadın sendeleye, sendeleye kocasına doğru ilerledi. Nuri dedeyi sarstı:

Ne yapacağız?.. nereye kaçacağız?.. Söylesene!.. İlin gavuru merhametmi duyur.. Ne idelim, disene!..

Nuri dede kırk yıllık karısının ağaran saçlarını okşadı.. titreyen ellerini Gülsüme uzatarak, onu kendine doğru çekti, oterütaze başı göksünde sıkıyordu:

— Köyden çıkı verelimde ötesine tan-
rı kerimdir. Anlımıza ne yazılmış ise onu
göreceğiz. Yazılan bozulurmu Ayşe! . Hay-
di durmayalım, köyde köpekler bile kal-
madı..

Köy içinde koşuşmalar çoğaldı.. Top
sesleri insan çığlıklarına karıştı.. Köyün

yamacındaki tepeye düşen bir gülle, kö-
yün bütün camlarını yere indirdi.. Sanki
topraklar, yarıyor, Kızılcayi içine alıyordu.

Ana, Baba, kız birbirlerine sarıldılar .
Sarısa, dolaşa sokağa fırladılar.. Toza,
toprağa, karışdılar. Gidiyorlardı.. Gidiyor-
lardı ama nereye?...

HATAY

Doğarken göklerde yol gösteren ay,
Milyonla kalb dedi: Kurtuldu Hatay.
Gözyaşı, esaret, öksüzlük acı,
Kahr mı giyince, istiklâl tacı?
Günlerce bir millet sevindi, coştı
Türklükten hız alıp Ataya koştu.
Çünkü o, demişti kurtulsun Hatay,
Hatayı sarsın, kucaklasın ay.
Bağlıyız gönülden Büyük Ataya
Atadan yol gider güzel Hataya.
Bu yollar, tarihin, şerefın yolu
Hatayda soyumun destanı dolu.
Atadır Türklüğün güneşi, ayı
Öz vatan parçası, Türkün Hayatı.
Hataydan Türklüğün gür sesi gelir,
Albayrak, Türk olan yerde yükselir...

6/7/1938

HİKMET TURHAN DAĞLIOĞLU

Savaştepe Ve Yağcılar Mânileri

Öğretmen: MUSTAFA SALMAN

Dere boyunda yonca,
Gider boylu boyunca.
Güzel senin sevilerinden,
Ayrılamam ölünce.

Dağda harman olur mu?
Aşka ferman olur mu?
Yana yana kül oldum
Küle derman olur mu?

Denize dalayım mı?
Bir balık alayım mı?
Ay doğdu, güneş battı,
Daha yalvarayım mı?

Dere boyu kestene,
Budak budak üstüne.
İyi dinle gâvur gelin
Türkü senin üstüne.

Dam üstünde bastırma,
Kız saçını kestirme.
Kestirirsen âz kestir,
El oğlunu küstürme.

Dere boyu kestene,
Budak budak üstüne.
Ben bir yaşmak olaydım,
Alyanağın üstüne.

Derdim var dağlar gibi,
Söylemem eller gibi.
Bakın benim sevdiğime,
Tomurcuk güller gibi.

Dünyayı öletüm biçtim,
Koda vurdum silecek.
Bir daha evlenirdim,
Evde olsa yiyecek,

Dam üstünde kilim var,
İçinde bülbülüm var.
Varın kızlar sevdinize,
Aralarda ölüm var.

Desdiye vurdum gümlerin,
Aşık olan inlesin.
Beni yardan ayıranlar,
Yataklarda inlesin.

Deredeki huza bak,
Okkadaki tuza bak.
Yağcılarda kız yok derler,
Dam başında kıza bak.

Dermenlerin bendine,
Döner kendi kendine.
Şu dermende üç güzel var,
En güzeli kendime.

Dalda armut bir iki,
Saydım saydım oniki.
Onikinin içinde,
Mor yazmalı benimki.

Dağda koyun otlarır,
Bu derde kim katlanır.
İkimizin sevisine,
Havalar bulutlanır.

Dağdan indirdim tahta,
Karanfil kata kata.
Sararmışsın solmuşsun,
Yalnız yata yata.

Dam başının düzleri,
Elma gibi yüzleri.
Alyasmağın altında,
Çakır çakır gözleri.

Ocakta süt pişiyor,
Bülbüller ötüyor.
Karşılarımda durup durma,
Yüreğim tutuşuyor.

Develer katar katar,
Yuları suya batar.
Kız oğlanı görünce,
Duramaz kaş göz atar.

Dağdan indirdim düver,
Göver bostanım göver.
küçücükken yetim kaldım,
Her gelen beni sever.

Derelerde gamışım,
Yana yana yanıışım.
İster gel ister gelme,
Alnıma yazılmışın.

Desti koydum dolmadı,
Sabra takat kalmadı.
Senden bir çift laf duydum,
Görcek gözüm kalmadı.

Denizin dalgasına,
Tutundum halkasına.
Merak etme sevgilim,
Gelirim haftasına.

Dam üstünde tencere,
Hırsız geldi incire.
Garakollar duyarlarsa,
Dizer bizi zincire.

Develer katar katar,
Zinciri kuma batar.
Kör olası gözlerim,
Eski yarime bakar,

Ben bir yeşil fenerim,
İstasyonda yanarım.
Gel sarılam fidan boylum,
Ben Bursadan dönerim.

Dere akar derinden,
Ayrılamam yarimden.
Bakın bende talih yok,
Felek aldı elimden.

Dam üstüne doldular,
Zerezebil oldular.
Boyuma göre yar sevdim,
Ellerimden aldılar.

Dam üstünde duran kız,
Gönülleri vuran kız.
Kurbansız bayram olmaz,
Kurbanın ben olam kız.

Damdan düştüm ölmedim,
Gülden düştüm gülmedim.
A benim nazlı yarım,
Üç akşamdır görmedim.

Değirmenin fendine,
Döner kendi kendine.
Bakın şu kızın fendine,
Koca bulmuş kendine.

Duman aldı dağlara,
Yayıldı ovalara.
Fadimem kayboldu,
Geldimi buralara.

Dere kenarında ilgın,
İlgının kökü dalgın.
Şu dağlarda üç güzel var,
Biri birinden algın.

Dam başında durursun,
Tabiyetin kurusun.
Ben bu dertten ölürsem,
Sebebi sen olursun.

Derede ufak daşlar,
Ayşem çamaşır haşlar.
Kaldır yarım şapkayı,
Görünsün çatık kaşlar.

Ata Sözleri

Toplayan: İ. HAKKI AKAY

İyi oda hoş oda
İçi dolu boş oda
Zahiri şatafatlı içi taralelli manasıdır.

Elbet ak günüm ardımdadır.
Taliün yüzü bir gün elbet banada gü-
lecektir.

Erkeğin kartı aranmaz!
Kadının kartı aranır. Yani, hoş görün-
mez. Fakat erkeğin kartı böyle değildir.
O, daima kendinden gencini alır.

Eşek büyümele tavlâ başı olmaz!
Çünkü: «Zerdüz palan vursan eşek, yi-
ne eşektir.»

En korkunç şey yanlış anlaşılan sözdür.
Kavga bir kelimededen azar, derler. Ale-
lekser kavgalar sui tefehhümden neşet eder.

Ev, devdir.
1 — Ev, değirmen gibidir. ne getirsen
onu yutar.
2 — Evin tamirâtı eksilmez demektir.

Eşek olacakta nesi gülecek?
Bana gelecek ehemmiyetsiz bir zarar-
dan düşman ne kazanacak demektir.

El ile alınmayan elli sene durur.
Başkasının maline dokunulmaması yo-
lunda güzel bir tavsiyedir.

Eşekte paldım
Ben seni aldım
Eski nikâhların ehemmiyetsizliğini ve
mazarratlarını telmihan söylenen bir me-
seldir.

Eğiremeyeceğin pamuğu atma!
1 — Altından kalkamıyacağın yüke
girme!
2 — Hakkından gelemeyeceğin işe
başlama!
Zira:
Noksanı bil, bir işe ya, başla evvel
Ya, başladığın kârı bezirayı hitam et!
makamındadır.

— Ziya Paşa —
Etten evvel çömleğe düşme
Kazanç ümidi kuvvetli olmıyan bir işe
girme demektir.

Eşek eşiği ödünç kaşır!
İyilik müteakibidir. Demek isteniliyor.

Esip yağmadan gürleme!
«Atar amma eğiremez!» Tabirine mu-
saddak olan palavracılar hakkında söylenir.

Ekmek yumrukla pişer.
İnsalar mezahim ve metaapla maksada
vasıl olabilirler. Çalışmadan saadet yok
demektir.

Ev alma kendine, komşu all
Alışmakta olan manasında kullanılır.

Ev sahibi misafirin hizmetkârıdır.
Türklerin bütün cihana şerefli bir mi-
sal olan misafir perverlik itiyadını terk
edilmemesini tavsiye eden güzel bir me-
seldir.

G - Ğ - F

Gençtir oynar, kocadır inler.
Delikanlılığın tabii coşkunluklarını ma-
zur gören bir sözdür.

Geçmişin ardı aranmaz!

Evet mazi anılmaz; mafata acınmaz te-
lâfisine bağlıdır.

Gâvurun ekmeğini yiyen kılncını sallar.

Herkes iyilik gördüğü insana karşı kal-
binde minnet saklaması lüzumunu ihsas
eden bir meseldir.

Gün çarığı, çarık ta ayağı sıkar.

Yani, akrabaya, eşe dosta gülme der-
ler, onların yakınlarını ve ailelerini düşün-
demektir

Geç kalır, hiç kalmaz

İlk fırsatları kaçırılan bir işin peşi bı-
rakılmaz yine elde edilecek bir kâr vardır.

Güzel ekmekle ye temiz!

Ahlâk güzel olmalı demektir.

Geçmiş yağmura kepenek ne yapsın
Çaresi bulunmıyan dertler hakkında
kullandır. İş işten geçti tetbir neyler! De-
mektir.

Güne gün arkan yolun

Durmadan çalışın işindir her gün!

«Karnın tok, sırtın pek!» Günlerinde
müsaittir. Artık sana lâzım olan durma-
dan çalışmaktır. demek isteniliyor.

Gençlikten kocalığa ömür saklamalı!

Hayatı genç iken kollamalı, sefahat
yapmamalı, şeraiti sıhhiyeye riayet etme-
li; takî ömrün uzun olsun! Demektir.

Güzelliğe bakma, huya bak!

Ahlâk güzelliği, yüz güzelliğinden ev-
lâdır. Demektir.

Gökten ne yağarda yer kabul etmez?

Mukadder olan başa gelir, yazılan bo-
zulmaz. Hükmündedir.

Güvenme varlığa, düşersin darlığa!
İktisada riayetin ehemmiyeti hakkın-
da haklı bir ikazdır.

Göz taşı, eritir.

Bu mesel isabet tayin hakkındadır.
Çünkü, kötü söz daima zarar gerektir.

Gailesiz baş yerin altında!

Dünyaya düşen kurtulamaz sanki ka-
dan.

— Ziya Paşa —

Gafile kalem, Nafile kalem!

«Körler mahallesinde aynayı kim alır!»
Malindeki farisi bir matrağın benzeridir.

Gül alanın, başına belâ bulanın

Nasrattin hocaya:

— Gül gibi karın var! Demişler, ce-
vap vermiş

— Evet, benda öyle hissediyorum. Çün-
ki dikenleri var!

Gök gürlemeyince Allah bilinmez!

Baş sıkılmayınca akıl başa gelmez de-
mektir.

Gök verir ışık vermez!

Yaptığı eyiliği noksan bırakır. İyilik
yapar, fayda getirmez demektir.

Gözüle bir, sözüle

Gördüğü ile söylediği birdir; mubalâ-
ğa yapmaz demektir.

Gönül çabuk kırılmaz

Gönül çabuk ihtiyarlamaz: «İhtiyar ol-
samda gönül tazedir! Gibi.

Gönül tez varır ama, yol bitmez!

Hayalen herkes maksada ulaşırsa da
hayalile hakikat arasında uzun mesafeler
vardır. Demektir.

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz
aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve
inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğraf-
yası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda,
Balıkesir şehir ha-
yatı,
- 16) — Köylü Ormandan
nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 19 — Öz Ses ve Zevk kay-
naklarımız.
- 20) — Balıkesir ve cıva-
rında Yürük ve
Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve
Ağaç meselesi

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 18 — Yağcılar ve Savaş-
tepe mânileri.

Sus Uyanmasın

Son zamanlarda eserleri etrafında büyük bir okuyucu kütlesi toplayan Mukerrem Kâmil Sunun Yarım Ay mecmuasında tefrika edilen SUS UYANMASIN adlı romanı kitap halinde çıktı. Eserde temiz ve içli duygular, istirap ve feragat vardır. Kadın kalbini sürükleyen bir üslûpla tahlil eden arkadaşımızın bu değerli romanını bütün okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

